

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Doctor Mellifluus S. Bernardus Magnæ Matris Cultor
Eximius, Et Ex Ordine Sancti Benedicti Sacellanus
Quartus. Sive Ea quæ Doctor mellifluus de laudibus
Virginis Matris scripsit in gratiam magnæ ...**

Bernardus <Claraevallensis>

Nevhsii, MDCLXXV.

Sermo II. In Antiphon. Salve Regina. Tom. 5. pagin. 290.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37156

fericordiae, Domina mundi, Regina cœlorum contulit mundo, Virgo virginum, Sancta Sanctorum, Lumen cœcorum, justorum gloria, peccatorum venia, desperatorum reparatio, deficientium fortitudo, salus orbis, speculum totius integritatis: ipsa intercedat pro peccatis nostris: præstante Domino Filio ejus, & unico, cujus regnum & imperium sine fine permanet in secula seculorum, Amen.

SERMO II.

In Antiphon. SALVE REGINA.

Tom. 5. pagin. 290.

*Si lingua centum resonarent, oraque centum,
Ferre vox mihi, nil Maria, tibi dicere dignum
Possum stella maris, quæ Virgo beata vocaris.*

O Quam te memorem Virgo, quibus laudibus efferam? Infandissima lingua mea, quæ coinquinata est cum mortuis, incircumcisa labiis, nec purgata igne altaris: inquietum malum, habens in naribus spiritum, rimis effluens undique, quid dignum laudis laudibus tuis poterit immolare? Elevata est magnificentia tua super cœlos, & super omnem terram gloria tua: ita ut nec in cœlo inveniatur creatura, quæ tuam dignè laudare queat magnificentiam: nec in terra sit, quæ gloriam tuam exprimere valeat. Nemo enim nec in cœlo nec in terra inventus est dignus aperire librum prærogatiyarum tuarum, & dignè solve-
re septem signacula ejus. Plenitudinem gratiæ, adventum Spiritus sancti in te; virtutis Altissimi obumbrationem; Verbi conceptionem, quod sine gravamine gravida, sine dolore puerpera, Virgo pariter & fœcunda, quis enarrabit? Viri divitiarum multi, de civitate Domini virtutum miserunt manus suas ad hæc fortia, & tamen altitudinem divitiarum harum ad liquidum

comprehendere non potuerunt, quia investigabiles viæ istæ, & inscrutabilia uniuersa. Conati sunt, & non datum est ultra. Dum adhuc ordirentur, succisi sunt. Quis enim loquetur potentias has Domini, auditas faciet omnes laudes ejus? Etsi dignè nullus, quisque tamen pro viribus. Pro se quisque viri summâ certabat opum vi, ut ait quis. Denique currebant omnes in odore unguentorum tuorum. Trahe & nos post te, ô Sancta Sanctorum, & ostende lumen miserationum tuarum. Sub umbra alarum tuarum nos protege.

Ad te enim clamamus exules filij Eue. Secunda carminis hujus, quod explanandum assumpsimus, incisio hæc est, quod in modum dramatis nobis videtur esse compositum. Varius enim diversarum personarum affectus hîc loquitur: hîc perfectorum & adhuc meliùs proficientium status invenitur. Vita siquidem quæ animatur integritate virtutis, suauitas internæ dulcedinis, sanctæque spei tanta præsumptio, quid nisi fructus Spiritus sunt, & attractiones virtutis? Emeritorum militum donativa sunt hæc, & diurni certaminis merces accumulata. At deploratio exilij, Patriæ desiderium, originalis peccati pœnalis punctio, incipientium seu proficientium indicia sunt. Puta vitæ hujus vitæ exilium, fucum vanitatis: patriam, solidum veritatis. Fucus vanitatis, nitor gloriæ temporalis: solidum veritatis, immobilis cognitio æternitatis. Fucus vanitatis, splendor aridens creaturæ visibilis: solidum veritatis, inextinguibile lumen internæ dulcedinis. De hac patria quidam Sapiens ait: ô veritas exulum patria, exilij finis: video te sed intrare non sinor, indignus admitti, peccatis sordens. Quousque adoramus & non gustamus, proficientes ad Patriam & non apprehendentes, suspirantes, & de longè salutantes?

Primus itaque homo ad hoc conditus fuerat, ut si non peccasset, per contemplationis præsentiam vultui Creatoris semper adfiste-

adisteret, & solidum veritatis agnosceret, agnitum amaret, amatum teneret, tenendo fruereur, semperque ei adhaerendo qui immortalis est, etiam vitam ipse sine termino possideret. Verum enim & summum bonum hominis, plena videlicet, & perfecta agnitio Creatoris. Sed circumscriptus astutiâ serpentis, & deceptus fucio vanitatis; specie videlicet creaturæ visibilis, ab Hierusalem in Hierico descendit, fontem veritatis deseruit, affectum pulchritudini rerum inclinavit: & statim ignorantiae cœcitate percussus foras venit, & ab intima luce contemplationis factus est vagus, & profugus super terram. Vagus scilicet per inordinatam concupiscentiam, profugus per peccatricem conscientiam; quia mentem, quam divinum auxilium deserit, quæcunque tentatio impetierit subvertit. Cor ergo hominis quod prius divino amori affixum stabile persistit, & unum amando, unum permanit: postquam per desideria terrena defluere cœperit, quasi tot sibi in exilio mansiones statuit, quot sibi in eo delectationes invenit. Sicque fit ut mens quæ pulchritudinem, dulcedinem, pacem, securitatem, ac perpetuitatem primæ lucis amare nescit, nunquã valeat esse stabilis: quia gaudium permanens in his, quæ in fucio vanitatis amplectitur, non inveniens, dum se semper desiderio extendit, sequens quod assequi non valet, fluctuans in exilio nunquam requiescit. Modò valvis oculorum elapsa, curiosos intuitus pascit, & rerum immensitatem in massa & mole considerat: modò rerum pulchritudinem in situ & motu, specie & qualitate investigat: modò rerum utilitatem per necessaria, commoda, apta, & grata, pertentat. Nunc quoque naribus erumpit, & per olfactum odoris varij suavia oblectamenta requirit. His pasta, aurium per organa procedit, & dulce melos, harmonicæ, organicæ, Arithmeticæ disciplinæ capta per auditum introrsus trahit. Tactu quoque subtilia, levia, & lenia palpando discutit, & in aula memoriæ palpan-

pando desiderata reponit. Nec minùs gustu faucium prælibat varietatem saporum. Hos hædos suos mens, quæ se ignorat, & Deum, pascit juxta tabernaculum pastorum per res temporum, & temporalium vanitatum, mendicans ex ea quæ petierit, figura hujus mundi, unde suam famelicam curiositatē aliquatenus consoletur. Comparata est enim jumentis insipientibus, & similis facta est illis: quia cum in honore esset, non intellexit quòd limus esset, honoris fastigio delectata. Hinc nascitur in exilio vanitatis motus sine stabilitate, labor sine requie, cursus sine perventione, ita ut semper inquietum sit cor, donec ad patriam veritatis redire cœperit: egens & de siliquis porcorum satiari desiderans, quousque ad Patris domum suspiraverit, ubi mercenarius abundat panibus, & omnes domestici vestiti sunt duplicibus.

De hoc exilio, ô Sancta Sanctorum, *ad te clamamus exules filij Evæ*, ut interventu tuo, ducatu tuo, adjutorio tuo possimus ad cubiculū veritatis repatriare. Scimus procul dubio, quia nil ampliùs habet homo pro universo labore suo, quo laborat sub sole, nisi vanitatem: & tamen pravę consuetudinis nexibus irretiti per nos redire non possumus in veritatis libertatē. Non dicimus autem in hoc loco veritatem, cognitionem esse Dei & ejus quæ secundum pietatem est scientiæ: sed medium illud purum, & nudum, ac solidum, quod est in virtutis amore. Quamvis enim definiant auctores reparationem, hominis esse cognitionem veritatis, & amorem virtutis, perfecta tamen virtus non est sine cognitione veritatis, nec veritas sine amore virtutis. Vanus est, quia in vanitate est, aut in vanitate curiositatis, aut erroris. Vanitas curiositatis procedit à vanitate mutabilitatis, & generat vanitatem mortalitatis. Prima causa peccati; secunda peccatum; tertia pœna peccati. Prima est in his quæ propter homines facta sunt; secunda in his quæ ab hominibus facta sunt

sunt; tertia in his quæ in hominibus facta sunt. Alia est in conditis rebus, alia in mentibus, alia in corporibus. Vanitas erroris est in omnibus quæ fidei catholicæ, & sanæ doctrinæ contraria sunt, & religionis disciplinam in illo solido veritatis quod velle & nolle hominis, inter angustias parum & nimis coarctat, non contingunt. Vanitas hæc omnia sunt, quia se amplectentes decipiunt, & ad veritatem æternitatis non perducunt. In hoc exilio in omne pene genus hominum ab initio usque ad adventum Reginæ cælorum peregrinari delectabatur, & veritatis patriæ suspiriis nullis seu desiderio recordabatur. Ipsa prima viam aperuit ad patriam: & veritatem, quæ vera patria est, mundo generans dedit omnibus manifestam.

Ea propter & nos, ô Regina misericordiæ, *ad te clamamus exules filij Evæ.* Clamor est alius oris, alius cordis. Clamor oris alta vociferatio: clamor cordis valida & supplex ad Deum intentionis directio. Deus intus, homo foris. Ad eos qui foris sunt, clamor oris: ad Deum & qui cum eo intus sunt, clamor cordis. Intus ubi? In spiritu. Qualiter inquis? Duobus modis. Quibus? Cognitione & amore, revelatione ac devotione, acuto & calido. Modis his Deus cor inhabitat, non solus tamen. *Ubi enim fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquile, Matth. 24.* Ad quid? Ut renovetur sicut aquilæ juvenus cordis. Ibi & illa aquila grandis magnarum aliarum Sancta Sanctorum innocentia, & æquitas exaudit invocata, si clamoribus occultis assiduè fuerit excitata. Et nos adhuc filij Evæ transgressores, filij inobedientiæ, filij matris antiquæ, ad te clamamus Regina misericordiæ. Revertere visitans in nobis naturam tuam: revertere ostendendo eam, quam in Christicolas habes charitatem tuam: revertere per singularem in nos à Deo datam potestatem tuam: revertere per eam, quæ tibi specialiter infusa est in plenitudine gratiæ prærogativam tuam, ut intueamur te, non talem, qualem de-

T

siderant.

siderant Angeli prospicere dicentes: *Cant. 4. Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.* Sed intueamur te largientem beneficia, conferentem remedia, medentem contritis corde, ponentem fortitudinem lugentibus Sion, dantem coronam pro cinere, oleum pro luctu, pallium laudis pro Spiritu mœroris. Nec mediocris visio ista, piam te & deprecabilem experiri, mœrentiumque suspiria munere gratiæ consolari. Sonet hæc vox tua in auribus nostris. Vox hæc tua dulcis, & hæc facies tua decora. Nam in illo decore te videre, quo induit te Dominus fortitudinem, & præcinxit te, non est hujus temporis, nec temporis vitæ nostræ vitiorum fœtore sordentis. Stola immortalitatis te indutam videre Domina indigni sumus: ostende nobis faciem miserationum tuarum, & salvi erimus. Quod ipse nobis præstare dignetur, cujus regnum & imperium sine fine permanet in secula seculorum, Amen.

SERMO III.

In Antiphon. SALVE REGINA.

Tom. 5. pag. 291.

*In freta dum fluvij current, dum montibus umbra
Lustrabunt, connexa polus dum sydera pascet,
Semper honos nomenq. tuum laudesq. manebunt
Spes mea Virgopia, Virgo sacra. Virgo Maria.*

ET non amplius? Amplius multum, & per omnem modum. Nam in æternum & ultra non deficiet laus tua de ore hominum, etiam & Angelorum, *Psal. 8. Cæli enarrant gloriam tuam.* Et quæ major in omni gloria Dei, quàm ineffabilis plenitudo cæli? Et nos cum ipsa, id est, cum Angelis & Archangelis, cum Thronis & Dominationibus, cumque omni militia cœlestis exercitus, hymnum gloriæ Sanctæ Sanctorum canimus. Illi gloriam,
nos